

ZOFIA NOGALSKA

ur. 1927; Sieciechów

Miejsce i czas wydarzeń	Puławy, II wojna światowa
Słowa kluczowe	projekt Archiwum Historii Mówionej - opracowanie i udostępnienie online najcenniejszych zasobów; II wojna światowa; Puławy; okupacja niemiecka; okupacja hitlerowska; dom rodzinny; ulica Piłsudskiego 29; żandarmeria niemiecka; represje niemieckie

Żandarmeria niemiecka

Część tych żandarmów to byli Niemcy z Niemiec a część było z tych kolonistów polskich; taki Twardzik, Róży, Fit. To byli Niemcy, którzy mieszkali w Polsce a potem, jak Niemcy weszli, no to oni włożyli mundury i zaczęli z Niemcami pracować, to ci mówili po polsku dobrze a po niemiecku to taką niemieczyzną łamaną, jak to się mówi, jak u nas na wsi inaczej mówią a w mieście inaczej mówią, to oni też tak. Ale oni tak jakoś się więcej liczyli tutaj z nami, a ten ich główny szef żandarmerii to był Niemiec, i tam jeszcze inni byli z Niemiec, Niemcy. Ale ci tłumaczyli. Specjalnie nam nie dokuczali, tylko myśmy się ciągle bali, a tutaj oni na przesłuchania przeprowadzali ludzi, to tam się słyszało krzyk czy coś takiego, nieraz tu w piwnicach trzymali kogoś takiego, a tutaj mieli zawsze dwóch Żydów. Nie wiem, gdzie oni ich trzymali, chyba w starostwie, tam gdzieś w tych piwnicach, przyprowadzali, to ci Żydzi tu sprząтали, coś takiego tam robili, a potem gdzieś ich spławili, bo już potem nie przychodzili, ale my krótko byliśmy tu z nimi, bardzo krótko, nawet nie wiem czy z pół roku.

Oni zrobili taki wysoki bunkier, że w razie czego, to strzelać stamtąd, bo oni tu mieszkali, na górze, a na dole mieli kuchnię, trzy pokoje mieli na biura, a jeden pokój, gdzie ścianę rozbili, zrobili sobie stołówkę, stołowy taki pokój.

Tutaj nieraz przyprowadzali, jak kogoś złapali, nim tam ulokowali w tym starostwie, to tutaj w piwnicach gdzieś trzymali, bo jeszcze w piwnicach niektórych cośmy nie malowali, to tam są jakieś napisy. Już nie pamiętam, co było; czy jakieś nazwisko, jakieś chyba miejsce zamieszkania, niektóre to niewyraźne są, nie wiem czym oni to pisali, że niewyraźne to wszystko wyszło.

Data i miejsce nagrania	2005-10-10, Puławy
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Karol Czajkowski
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"